

WPROWADZENIE

Introduction

Wojciech Jurkowski (1), Mateusz Smolarski (2)

(1) Zakład Przestrzennego Zagospodarowania, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska, Uniwersytet Wrocławski, Kuźnicza 49/55, 50-120 Wrocław

e-mail: wojciech.jurkowski@uwr.edu.pl

<https://orcid.org/0000-0002-8926-3004>

(2) Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, Wydział Ekonomiczny, Uniwersytet Opolski, Ozimska 46a 45-058 Opole

e-mail: mateusz.smolarski@uni.opole.pl

<https://orcid.org/0000-0003-0363-5039>

Cytacja:

Jurkowski W., Smolarski M., 2022, Wprowadzenie, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 25(3), 5-6.

Mamy przyjemność oddać w Państwa ręce kolejny numer *Prac Komisji Geografii Komunikacji PTG*. Na zeszyt 25(3) składa się pięć artykułów, jedna recenzja oraz jedno sprawozdanie. Pierwsza publikacja dotyczy powiązań komunikacją miejską miejscowości na obszarach (w zespołach osadniczych) poza ośrodkami wojewódzkimi. Kolejna związana jest z tematyką przekształceń przestrzeni publicznej terenów wokół węzłów transportowych. Dwa następne artykuły prezentują problematykę przewozu rowerów w środkach komunikacji publicznej oraz uwarunkowań działalności ruchu rowerowego w Słupsku. Ostatnia publikacja związana jest z kwestiami emisji gazów cieplarnianych generowanych przez transport osobowy.

Pierwszy artykuł zawiera ocenę funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w mniejszych ośrodkach osadniczych (oraz zespołach ośrodków). Jego autor Tadeusz Bocheński zwrócił uwagę na lukę badawczą w zakresie ewaluacji działalności systemów transportowych na poziomie regionalnym oraz

lokalnym. Celem procedury badawczej było określenie zasięgu i ocena poziomu rozwoju transportu zbiorowego w zespołach osadniczych niezwiązanych z ośrodkami wojewódzkimi w Polsce. Badanie objęło m.in. zespoły osadnicze: częstochowski, żarsko-żagański, stalowowski, rybnicki oraz pilski. O istotności wybranego obszaru badań świadczy fakt, że w 23 analizowanych zespołach mieszka ponad 3 mln osób, a obsługa tras opiera się aż na 656 liniach komunikacyjnych. Autor zwrócił uwagę na silne zróżnicowanie jakościowe poszczególnych systemów komunikacji. Zauważył, że w zakresie organizacji komunikacji większe znaczenie ma wola współpracy samorządów niż teoretyczna siła powiązań wynikająca z badań nad delimitacją MOF.

Problematyka drugiego artykułu nawiązuje do aktualnych trendów modernizacyjnych i rewitalizacyjnych dworców w Polsce. Iwona Kiniorska i Patryk Brambert opisują przemiany przestrzenne, funkcjonalne i architektoniczne kieleckich obiektów dworcowych (ukończonych w przypadku dworca autobusowego

i trwających w przypadku dworca kolejowego). Przykład rewitalizacji dworca autobusowego w Kielcach został przedstawiony w kontekście dobrych praktyk. Autorzy zwrócili przede wszystkim uwagę na zachowanie pierwotnej roli transportowej, która często bywa zatracona przy budowie tzw. „megastruktur” z rozwiniętą sferą usługową w postaci galerii handlowych. Dodatkowo podkreślone zostało wzmocnienie funkcji publicznych, a także walorów użytkowych dworca. W artykule znalazły się obszerne dane faktograficzne dotyczące szczegółów zmian w obrębie obiektów dworcowych, dzięki czemu można bardzo dokładnie prześledzić poszczególne etapy działań rewitalizacyjnych.

Dwie kolejne publikacje związane są ze zjawiskiem wykorzystania roweru jako istotnego elementu systemu transportu publicznego oraz z ewaluacją problematyki transportu jednoślada w komunikacji zbiorowej. Wskazano w nich dobre oraz złe praktyki w kontekście tworzenia uregulowań prawno-administracyjnych oraz w kwestii budowania spójnego systemu dróg rowerowych.

Autorzy trzeciego artykułu Michał A. Kwiatkowski i Łukasz Karbowiński w swoim badaniu skupili się na często pomijanym aspekcie przewozu roweru w środkach komunikacji miejskiej. Zwrócili uwagę, że mimo coraz bardziej popularnych rozwiązań z zakresu „bike and ride” w wielu przypadkach rowerzysta może napotkać na poważne bariery podczas transportu roweru w pojeździe. Główny cel pracy został określony jako analiza zapisów regulaminów przewozowych spółek transportowych w 55 miastach. Zakres przestrzenny dotyczył zarówno ośrodków miejskich w Europie Zachodniej, jak i w Europie Środkowo-Wschodniej (Polska, Czechy i Słowacja). Autorzy zwrócili uwagę, że przepisy w miastach Europy Zachodniej są bardziej restrykcyjne. Spowodowane jest to prawdopodobnie większym zatłoczeniem w pojazdach oraz dużą liczbą rowerzystów. Analiza wykazała, że odpowiednie zapisy zawarte w regulaminach stanowią istotny element kształtujący miejską politykę transportową.

W artykule Adama Parola podjęta została relatywnie słabo rozpoznana, ale zyskująca coraz większą popularność w ostatnich czasach, problematyka ruchu rowerowego w mieście. Badanie oparto na przykładzie Słupska, a głównym punktem odniesienia dla analizy wyników badań były aspekty organizacyjne i infrastrukturalne. Autor dokonał rzetelnej diagnozy obecnego stanu sieci dróg rowerowych, wraz z analizą topologiczną i uwzględnieniem sieci stacji roweru miejskiego oraz wypożyczalni rowerów cargo. Dodatkowo podjął próbę identyfikacji miejsc niewralgicznych w kontekście mobilności miejskiej oraz wskazał rekomendacje do dalszego rozwoju tego systemu, co nadaje artykułowi silny wymiar aplikacyjny. Badania

potwierdziły, że jednym z podstawowych problemów sieci dróg rowerowych w Polsce jest niski poziom jej spójności (przejawiający się m.in. istnieniem fragmentów izolowanych), czy też nieprzemysłane planowanie lokalizacji stacji roweru miejskiego.

Następny artykuł dotyczy niezwykle aktualnego zjawiska, jakim jest emisja gazów cieplarnianych z transportu osobowego. Autorzy Wojciech Szymalski i Karolina Bukowicka przyjęli za obszar badań Warszawę. Wykorzystano metodę obliczenia emisji gazów cieplarnianych z transportu osobowego w Warszawie na podstawie wyników systematycznie prowadzonego badania ankietowego Barometr Warszawski. Wyniki „szkodliwości” i wpływu na środowisko wykazały, że emisja generowana przez transport indywidualny jest prawdopodobnie przeszacowana. Z kolei transport zbiorowy pozostaje niedoszacowany w tym zakresie. Autorzy zaprezentowali rekomendację dla twórców kolejnych edycji Barometru Warszawskiego oraz zwrócili uwagę na konieczność podjęcia systemowych działań prowadzących do rocznego obliczania wskaźników emisji gazów cieplarnianych w przeliczeniu na pracę przewozową w różnych miastach.

W niniejszym numerze czasopisma znajduje się także recenzja przygotowana przez Ariela Ciechańskiego. Dotyczy ona cieszącej się rosnącą popularnością książki „Piasta i Szprychy”, autorstwa Tomasza Wardaka. Opracowanie poświęcone jest jednemu z najbardziej kontrowersyjnych projektów transportowych ostatnich lat – Centralnemu Portowi Komunikacyjnemu (CPK). Autor podzielił treść książki na dwie główne części, w pierwszej z nich dokonał charakterystyki komponentu lotniczego (tytułowa „Piasta”), w drugiej zaś – kolejowego (tytułowe „Szprychy”). Jak zauważa recenzent, mimo że książka Tomasza Wardaka nie ma charakteru naukowego można ją z całym przekonaniem polecić badaczom z zakresu geografii komunikacji. Stanowi ona pierwszą dotychczas próbę kompleksowej oceny tak istotnego i kosztochłonnego projektu. Poparta jest także argumentami merytorycznymi oraz danymi faktograficznymi, dzięki czemu pomaga ukształtować własny pogląd na budowę CPK.

Ostatnią część numeru stanowi sprawozdanie z VII Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Problemy i wyzwania geografii komunikacji”, która odbyła się w dniach 30-31 maja 2022 roku w Warszawie.

W imieniu Kolegium Redakcyjnego serdecznie zapraszam do zapoznania się z zeszytem nr 25(3) *Prac Komisji Geografii Komunikacji PTG*, życząc miłej i inspirującej lektury. Chciałbym także zachęcić czytelników do nadsyłania artykułów naukowych do kolejnych numerów naszego czasopisma.